

Prøveløslatelse fra forvaring

- **Endringsarbeid og praktiske utfordringer på veien fram mot prøveløslatelse**

v/ Birgitte L. Storvik (inspektør) og Elfrid Moen (miljøterapeut)

Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt

Hva skal vi snakke om?

- Kort presentasjon av Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt og hva vi kan tilby kvinnelige forvaringsdømte.
  - Generelt om forvaringsdømte kvinner.
  - Presentasjon av en konkret case fra Bredtveit fengsel; endringsarbeid fram mot prøveløslatelse og praktiske utfordringer i forbindelse med saksgangen.
-

Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt

Bredtveit fengsel er et rent kvinnefengsel.

Fengslet består av :

- En avdeling med høyt sikkerhetsnivå (hovedfengslet)
    - Plass til 45 innsatte
  - En avdeling med lavere sikkerhetsnivå (avdeling B2)
    - Plass til 19 innsatte
-

KRIMINALOMSORGEN

Hovedfengslet

**Består av fire
avdelinger:**

Avdeling 3:
Mottaksavdeling

Avdeling 1:
Basisavdeling

Avdeling 2:
Motivasjons- og
ansvarsavdeling

Avdeling 4:
Motivasjons-,
ansvars- og
tillitsavdeling

KRIMINALOMSORGEN

Avdeling B2

De som gjennomfører straff på avdeling B2 er i slutten av straffegjennomføringen.

De fleste har frigang til arbeid eller skole på dagtid.

Ti plasser er avsatt til Stifinner'n (rusbehandling)

KRIMINALOMSORGEN

Alle innsattkategorier

Statistikk pr. 01.11.11

Dom: 43

Varetekt: 19

Forvaring: 2

KRIMINALOMSORGEN

Alder

Eldste: 73 år

Yngste: 19 år

Gjennomsnitt: 38,5 år

Dømt/siktet for

Narkotika: 32

Drap: 9

Legemsbeskadigelse/vold/brannstiftelse: 4

Tyveri/bedrageri: 15

Skadeverk/trusler/ran: 4

Nasjonalitet

Norske: 44

Utlendinger: 20

Kamerun: 1

Nederland: 1

Spania: 2

Storbritannia: 2

Romania: 1

Litauen: 1

USA: 1

Nigeria: 2

Frankrike: 1

Portugal: 1

Estland: 1

Tyskland: 1

Polen: 1

Somalia: 1

Ungarn: 1

Chile: 1

Tsjekkoslovakia: 1

KRIMINALOMSORGEN

Doms lengde

Korteste dom: 36 dager

Lengste dom: 21 år

Gjennomsnitt: 4 år 10 mnd.

Sysseisseting

- Arbeid
    - Arbeidsdriften: Smykkeverksted, strikking, veving, søm, monteringsarbeid, snekring
    - Renhold, vaskeri, kjøkken, vedlikehold

  - Skole
    - Grunnskole, videregående, høyskole og universitet

  - Program
    - Vinn
    - Ta sats ditt valg

  - Annet
    - Bibliotek, blomsterkurs, hundekurs, språkkurs, datakurs, matlaging, musikk m.m.
-

KRIMINALOMSORGEN

Arbeidsdriften

Generelt om kvinnelige forvaringsdømte

Til nå 7 forvaringsdømte kvinner:

- En konvertert fra frisikring til prøveløslatelse fra forvaring.
  - En død etter overføring til psykiatrien.
  - En ble løslatt etter tidsrammens utløp.
  - To er prøveløslatt til omsorgsbolig.
  - To igjen i Bredtveit fengsel. Begge har begjært prøveløslatelse. Begge fikk avslag i lagmannsretten. En har anket videre til HR.
-

Hva kjennetegner de kvinnelige forvaringsdømte?

- Alvorlige personlighetsforstyrrelser.
  - Liten sosial tilpasningsevne.
  - Aggresjonsproblematikk.
  - Lav impuls kontroll.
  - Manipulerende.
  - Rusrelaterte problemer.
  - Mangelfullt nettverk.
  - Dårlig fysisk helse.
  - Humor 😊
-

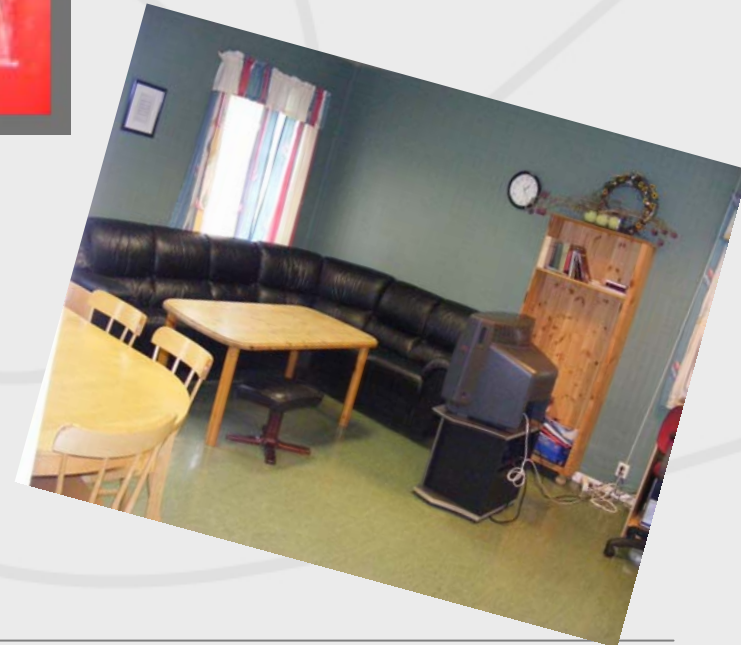
Hva kan Bredtveit fengsel tilby de forvaringsdømte?

- I dag har vi to forvaringsdømte kvinner.
  - Forskriften § 6:
”Gjennomføring av forvaring skal påbegynnes i avdeling som er tilrettelagt for domfelte med særlige behov. Vedkommende skal som hovedregel ikke plasseres sammen med domfelte som ikke er idømt forvaring”.
  - Vi har ingen egen avdeling for forvaringsdømte. Begge er plassert på avdeling III, mottaksavdelingen.
  - Vi benytter kun to avdelinger for de forvaringsdømte.
-

KRIMINALOMSORGEN

Avdeling III

Hva kan Bredtveit fengsel tilby de forvaringsdømte?

- Følges spesielt opp av to miljøterapeuter.
  - Miljøterapi.
  - Forskriften § 3:
*”Innholdet i forvaringen skal ta utgangspunkt i domfeltes kriminalitet og tilpasses den enkeltes særlige forutsetninger.
Aktuelle tiltak skal utformes med sikte på å påvirke den forvaringsdømtes atferd og gi vedkommende mulighet til å utvikle sin sosiale tilpasningsevne og motvirke ny kriminalitet.”*
  - Individuelt tilrettelagt program.
-

En case fra Bredtveit

- Dømt til forvaring for forsettlig drap på en seks år gammel gutt.
  - Tidsramme 13 år (05.05.13)
  - Minstetid 8 år (04.05.08)
-

En case fra Bredtveit

- Begjærte seg prøveløslatt i juni-10.
  - Kriminalomsorgen og statsadvokaten gikk inn for prøveløslatelse med vilkår om tett oppfølging i en omsorgsbolig finansiert av refusjonsordningen.
  - Avslag i Oslo tingrett 30.03.11.
  - Avslag i Borgarting lagmannsrett 30.08.11.
-

Domfeltes utvikling og arbeidet rundt henne

- Beskrive hennes psykiske helsesituasjon
  - Avtalestyring
  - ART
  - Permisjoner med følge
  - Frigang
  - Støttekontakt
-

Arbeidet med å skaffe egnet bolig

- Anbud
  - Prosessen tok lang tid.
  - Uvisst hvor hun skulle bo. Usikkert hvilken region og hvilket friomsorgskontor som skulle kobles inn.
  - Ble noe annet enn det kriminalomsorgen hadde ønsket. Pris avgjørende.
-

Tingrettsdommen

- Behov for samfunnsbeskyttelse.
  - Viser til gjentatt uakseptabel atferd- og raseriutbrudd under straffegjennomføringen. Domfeltes situasjon framstår som ustabil.
  - Stor vekt på risikovurdering HCR-20. (Historical Clinical Risk management) som konkluderer med en klar bekymring for nye risikosituasjoner. Likevel understrekes det at risiko for nye voldshandlinger sterkt modereres av oppfølgingsgrad.
-

Utdrag fra risikovurderingsrapport

- *Innsattes fremtidige risiko antas å være knyttet til endringsresistente faktorer.*
  - *Innsatte ser ikke ut til å besitte nødvendige ressurser for å bli gitt et større ansvar for egen situasjon uten at det vil foreligge en klar bekymring for nye voldshandlinger.*
  - *En forventer at fremtidig risiko vil sammenfalle med tidligere risikoatferd, med en viss frekvens og et tidvis alvorlig potensial som sterkt modereres av oppfølgingsgrad. I fht videre oppfølging ansees det derfor som nødvendig med oppfølging i et langsiktig og kontrollert perspektiv.*
-

Tingrettsdommen

- Viser til barn i nabohuset og domfeltes ønske om å ha kaniner i uthuset. Trekkplaster på barn.
  - *”En løslatelse bør etter rettens syn utstå til domfelte over noe tid har vist en varig bedring i evnen til impulskontroll.”*
-

Lagmannsrettsdommen

- Viser til gjentatt uakseptabel atferd og raseriutbrudd under straffegjennomføringen. Påtar seg ikke ansvar for drapshandlingen.
  - Gjentakelsesfaren anses lav så lenge domfelte er underlagt kontroll under prøveløslatelsen.
-

Lagmannsrettsdommen

- Stor bekymring for situasjonen når domfelte slippes fri. Legger til grunn tidspunktet for tidsrammens utløp – om ca. halvannet år. *”Lagmannsretten kan ikke foregripe at det eventuelt senere kan bli fremsatt begjæringer og treffes beslutninger om forlengelse av forvaringen og prøvetiden”*. Fem års fristen ble ikke nevnt i dommen.
  - Legger til grunn at det er usikkert om det vil være hjemmel for å benytte tvangstiltak etter sosialtjenesteloven kapittel 4A etter prøvetidens utløp.
-

Sosialtjenesteloven kapittel 4A

§ 4A-1. *Formål*

- Formålet med reglene i dette kapitlet er å hindre at personer med psykisk utviklingshemning utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade og forebygge og begrense bruk av tvang og makt.
  - Tjenestetilbudet skal tilrettelegges med respekt for den enkeltes fysiske og psykiske integritet, og så langt som mulig i overensstemmelse med tjenestemottakerens selvbestemmelsesrett.
  - Ingen skal behandles på en nedverdiggende eller krenkende måte.
-

Problemstillinger

- Hvor lang kan prøvetiden være?
    - Ikke lenger enn fem år i alt?
    - Ikke *forlenges* med mer enn fem år i alt?
  - Hvilket tidspunkt skal legges til grunn når retten vurderer fare for gjentakelse?
    - Prøvetidens utløp? Tidsrammens utløp?
  - Må behovstrengende forvaringsdømte, som ikke antas å ha ressurser til å klare seg selv i samfunnet, og som ikke faller inn under sosialtjenesteloven kapittel 4A, bli sittende i fengsel resten av livet?
-